

[Jørgen Jørgensen (Lejre).]

ringen og socialdemokratiet, at de forudsætninger, der forelå, da befolkningen gav tilslutning til Atlantpagten, må fastholdes, og at ændringer af så principiel karakter ikke bør gennemføres, før befolkningen ved et valg har haft adgang til at tage stilling til disse spørgsmål.

Når man tænker på den udvikling, der er sket under Atlantpagten, er det ikke mærkeligt, at der i mange kredse — og indenfor alle politiske partier — er store betænkeligheder ved det, der foregår. Oprindeligt fastslog daværende statsminister Hedtoft, at Danmarks udenrigspolitik måtte gå ud på ikke at slutte sig til nogen af de to store magtgrupper.

Efter at Atlantpagten var en kendsgerning, var man enig om at sige nej til Grækenlands og Tyrkiets optagelse i pagten, men kort tid efter sagde man alligevel ja.

Ved Atlantpagts vedtagelse stod man på det standpunkt overfor Tyskland, som regeringen havde givet udtryk: ikke mere tyske soldater og ikke mere tysk krigsproduktion. Alligevel var Danmark med til direkte at opfordre Tyskland til at deltage i vestmagternes militære opbygning. Derefter stilledes man overfor spørgsmålet om stationering af fremmede tropper i Danmark i fredstid. Alle regnede med, at daværende udenrigsminister Gustav Rasmussens ord stod ved magt: „Der bliver ikke spørgsmål om fremmede baser i Danmark.“ Men nu er udenrigsministeren, den nuværende udenrigsminister, også villig til forhandling om at fratage dette standpunkt. Er det da mærkeligt, at befolkningen efterhånden bliver betænkelig, og er det mærkeligt, om der er mennesker, der spørger, om man kan fæste lid til regeringens erklæringer i disse spørgsmål?

Når man taler om Danmarks forpligtelser til loyalt at overholde Atlantpagten, er jeg naturligvis enig i, at et land skal overholde de aftaler, man træffer med andre lande, men jeg gør opmærksom på, at Atlantpagts hovedformål var at bidrage til afspænding. Tilvejebringelsen af det militære beredskab i Atlantpagtlandene var et led i forhandlingspolitikken. Atlantpagten var en defensiv pagt, og de militære styrker, der byggedes op, skulle give vestmagterne en stærkere baggrund under forhandlingen med øststaterne. Det var den argumentation,

der blev fremført, da rigsdagen tiltrådte pagten.

Men når dette er grundlaget for Atlantpagten, vil jeg spørge: Mener man da virkelig, at Vesttysklands oprustning og stationering af amerikanske tropper her i landet bidrager til at skabe afspænding i verden eller fremme forhandlingsmulighederne mellem øst og vest?

Siger man deroverfor, at 12 tyske divisioner betyder en væsentlig styrkelse af Vestens militære beredskab, vil ingen naturligvis benægte dette. Men hvis nu netop Vesttysklands oprustning, som formentlig automatisk medfører en yderligere oprustning af Østtyskland, medfører et dybere skel mellem Øst- og Vesttyskland og forhindrer det samlede Tyskland, som er alle tyskeres drøm, og samtidig forringer mulighederne for stormagternes forhandlinger om en ordning af Tysklands forhold, er denne handling da ikke stridende mod Atlantpagts ånd og mening? Modarbejder man da ikke ved beslutninger af denne karakter det, som skulle være Atlantpagts vigtigste opgave: at bidrage til afspænding og få forhandlinger i stand?

For at opfylde Atlantpagts formål kræves ikke alene, at hvert land deltager i opbygningen af det militære beredskab, men der kræves også, at ingen enkelte lande indenfor pagten — og heller ikke Atlantpagtsammenslutningen som helhed — foretager handlinger, der vanskeliggør og forringer mulighederne for forhandling og forståelse mellem de store magtgrupper. Det ville være en naturlig og ærefuld opgave for Danmark og andre små lande indenfor Atlantpagtorganisationen at våge over og være på vagt overfor, at denne side af Atlantpagts formål ikke bliver forsømt. Det er forståeligt, om Amerika, der jo har de europæiske forhold meget på afstand, ikke helt forstår, hvordan handlinger som Vesttysklands oprustning og stationering af amerikanske tropper i Danmark bidrager til at øge spændingen mellem øst og vest. Derfor har Danmark en særlig forpligtelse til som medlemsstat at gøre opmærksom på disse forhold, og jeg beklager at måtte sige, at jeg på dette område har savnet et initiativ og en aktiv indsats fra den højtærede udenrigsministers side.

Da Danmark 2 år efter krigens afslutning skulle give udtryk for sine synspunkter om